

Minél gyorsabban hívjuk életre a népi kollégiumokat Vita a DISZ Petőfi Körében

A nyári szünet után szerdán este rendezte meg első vitáját a DISZ Petőfi Köre: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Ságvári előadótermében többszáz főnyi hallgatóság előtt Tánzos Gábor elvtárs, a kör egyik vezetője mondott bevezetőt.

Hangoztatta: a nagy érdeklődés, a megjelentek nagy száma azt mutatja, hogy a Petőfi Kör iránti szeretet és bizalom nem csökkent a hosszabb nyári szünet után sem. Ebben az időszakban — mondotta — egy ember kilépett körünkől és 800-an kérték felvételüket.

Az elmúlt időszakban — folytatta — az akkori sajátos helyzet következtében — több ízben szóbakerültek vitáinkon sajátosan belső párt ügyek is. Világos, hogy hazánkban minden közügy egyben párt ügy is. Hiszen mindenért a kommunisták és a kommunisták pártja felelős. De látnunk kell azt is, hogy vannak és lesznek olyan kérdések, melyeknek hozzáértő elemzése és a felelősségteljes eldöntése csakis a párt keretein belül, a párt vezető szerveiben helyes és indokolt. Ez azonban korántsem jelenti, hogy a jövőben ki akarnánk rekeszteni lényeges társadalmi, politikai problémákat megbeszéléseinkről.

Tevékenységünk alapja a Párt Központi Vezetőségének július 18—21-i határozata, a magunk szerény eszközeivel is hozzá szeretnénk járulni a szocialista demokráciához megerősítéséhez.

A közelmúltban több imperialista rádióadás emlékezett meg a Petőfi Körről olymódon, mintha a Petőfi Körhöz reményeket lehetne fűzni valamely népi demokrácia ellenes, szocializmus ellenes fellépés számára. Sajnos, néhány hazai gyűlési előadó is, mintha csak innen merítette volna értesülését; a Petőfi Körhöz kapcsolódó, népi demokráciákhoz hű értelmiséget sértően, bántóan foglalt állást. Ne reménykedjék senki sem abban, hogy a Petőfi Kör és általában a fiatal magyar értelmiség hűtlen lesz éltető eleméhez, hazájához, a szocializmus eszméjéhez — mondotta a hallgatóság viharos tapsa közepette.

PATAKI FERENC a NÉKOSZ nevelési tapasztalatairól

Ezután Pataki Ferenc elvtárs, aspiráns, a DISZ Központi Vezetőségének tagja tartott előadást „A népi kollégiumok nevelési tapasztalatai” címmel.

Pataki elvtárs hangoztatta, hogy a volt népi kollégiumi mozgalom történelmi érdekéért kell felfognunk azt, hogy utat tört a munkás és paraszti származású fiataloknak az értelmiségi hivatás felé, még a proletárdiktatúra kivívása előtt. Az a párthatározat, amely a NÉKOSZ ismeretes hibáit tárta fel — az egyoldalú paraszti osztálybázisra való támaszkodást, a szakmai képzés elhanyagolását, az eszmei, politikai nevelés fogyatékoságait egyes kollégiumokban — egyoldalú túlzásokat is tartalmazott és ezért, bár megszabta a tennivalók helyes irányát, megnehezítette a fejlődést. Utána bizonyos túlbuzgóság jelentkezett, amely minden kollégiumban ugyanazokat a hibákat kívánta felfedezni. Ez károkat okozott.

A népi kollégiumi mozgalom megítélésének bizonyos egyoldalúságát magyarázza a sztálini politikai légkör, amelyben bizalmatlanság nyilvánult meg a fejlődés nemzeti sajátosságai iránt. Az előadó annak a véleményének adott kifejezést, hogy a pártnak a NÉKOSZ-mozgalomról adott új értékelésre van szükség a volt NÉKOSZ vezetőinek, Kardos és Gyenes elvtársaknak működését illetően is.

Pataki elvtárs a továbbiakban arra mutatott rá, hogy az ifjúság közösségi nevelésében nélkülözhetetlen az önkormányzatnak az az elve, amely a népi kollégiumokban érvényesült. Az utóbbi években bizalmatlanság övezte az ifjúsági önkormányzat gondolatát. Olyan felfogás alakult ki, mintha ez szükségképpen a párt irányvonala ellen nyilatkozhatnék csak meg. A mi viszonyaink között azonban az ifjúsági önkormányzat szerepe az, hogy előkészítsen a szocialista demokrácia gyakorlására.

— A NÉKOSZ — mondotta a továbbiakban — a közösségi cselekvésen keresztül nevelt. Ezt azért érdemes hangsúlyozni, mert ma egész nevelési rendszerünk egyik gyengéje a közvetlen, élőszóbeli nevelőhatás előtérbe helyezése — a közösségi cselekvés nevelőhatásának felhasználása helyett.

A NÉKOSZ a maga gyakorlatában helyesen közelítette meg a nevelési ideált is. A későbbi esztendőben a Sztálin, vagy Rákosi elvtárs körül kialakult kultusszal, vagy az elképzelt szocialista emberrel igyekeztek megteremteni ezt a nevelési ideált.

A NÉKOSZ a társadalom egészséges, progresszív erőinek, a kommunistáknak harcaihoz kapcsolta a fiatalságot, a honismereti mozgalom, és az aktív társadalmi munka ezer válfaja segítségével. A NÉKOSZ ilyen módon alkalmas volt arra, hogy kereteiben a fiatalok a gyakorlatban éljék át a szocialista erkölcsöt, ismerjék meg a szocialista világnézetet. A XX. kongresszus szellemének érvényesülése most ismét megteremtí a feltételeket az ilyen közösségek létrehozásához.

— Ma a diákok egy része úgy vélekedik, hogy a kollégiumi rendszer érinteni fogja személyi függetlenségét. Bizonyára megváltozik majd ez a vélemény, ha megértetjük, hogy a kollégiumi rendszer lényege a szocialista demokratizmus.

Az új helyzetben sok megoldandó kérdés vár a kollégiumi mozgalom újjászületésére; de ez nem lehet ok arra, hogy elodázzuk a cselekvést, hiszen éppen a munka során kell megfelelő tapasztalatokat szerezni. Minél hamarébb létre kell hoznunk az új kollégiumokat, — és nemcsak az egyetemisták és középiskolások részére, hanem az ifjúmunkások körében is, sőt — mint néhány író korábban javasolta — a téli parasztszervezetek megszervezésénél is fel lehet használni a kollégiumi elveket.

Javaslatok:

A régi kollégisták közül is nevezzenek ki az új kollégiumokba igazgatókat — állítsanak fel kísérleti iskola-kollégiumokat

A vitához elsőként Gyórfy Sándor elvtárs szolt hozzá. Hangoztatta, hogy a Politikai Bizottság határozata a népi kollégiumi mozgalomról nagy örömet váltott ki a fiatalság soraiban. Elmondotta, hogy annak idején a NÉKOSZ kommunista vezetői túlzott önkritikát gyakoroltak és ez is alapjául szolgált a Politikai Bizottságnak a NÉKOSZ-ról annak idején meghozott határozatához. Igaz, hogy a népi kollégiumokban je-

lentkezett a népi romantika és a narodnyikizmus hibája —, de a jellemző mégiscsak az volt, hogy leküzdötték e hibákat. Ugyanezt lehet elmondani a nacionalizmus és sovinizmus hibáival kapcsolatban is. Győrffy elvtárs javasolta, hogy az Oktatásügyi Minisztérium nevezzen ki 150 volt népi kollégiumi vezetőt népi kollégiumi igazgatóvá, hogy ilyen módon lendületet adjon a mozgalom újjászületésének.

Kemény István középiskolai tanár arról beszélt, hogy a kollégiumi elhelyezés lehetősége nagymértékben csökkentené az általános iskolák munkás és paraszt tanulóinak lemorzsolódását. Az Oktatásügyi Minisztériumnak azonnal hozzá kellene látnia megfelelő kollégiumok felállításához, például a felszabaduló honvédségi épületek felhasználásával. Javasolta, hogy állítsunk föl kísérleti iskolai kollégiumokat, ahol az új oktatási és nevelési módszerek kutatására, gyakorlására volna lehetőség. Ezek az új magyar nevelés előőrsei lehetnének.

Nagy taps fogadta azt az indítványt, hogy az első népi kollégiumot Rajk László elvtársról nevezzék el.

Gyenes Antal és Somodi István a népi kollégiumok nevelési tapasztalatairól szözlöttek.

A vita lapzártakor még tart. Ismertetésére visszatérünk.

(Szabad Ifjúság, 1956. szeptember 20.)

Az új kollégiumi rendszert magának a diákifjúságnak kell kialakítania A Petőfi Kör vitája

Lapunk tegnapi számában ismertettük a Petőfi Körben a népi kollégiumok nevelési tapasztalatairól szerdán rendezett ankét első részét. Az alábbiakban beszámolunk az ankét további menetéről.

Gyenes Antal, a NÉKOSZ volt elnöke hangoztatta, hogy új értékelésre van szükség Mérei Ferencnek, a magyar pedagógia sokáig melőzött, kiváló művelőjének működését illetően is, hiszen a NÉKOSZ pedagógiai jelentőségét elsőként ismerte fel. Hangoztatta: az új népi kollégiumok kialakításánál szükség van a volt kollégisták segítségére, de az új kollégiumi rendszert a mai diákifjúságnak kell kialakítania egészen új körülmények között.

Somodi István felszólalása után Márkus István ismertette azt a memorandumot, amelyet az írók egy csoportja az ifjúság nevelési kérdéseiről még 1954-ben készített. E memorandumban többi között javasolták a kollégiumi rendszer felelevenítését és a téli parasztnépfőiskolák szervezését a DISZ keretében. A népfőiskolákon a parasztfiatalok az általános iskola befejezése után gyarapíthatnák szakmai ismereteiket, általános műveltségüket s ugyanekkor megismerkednének a közösségi élettel is. Hangoztatta, hogy a kollégiumi rendszer kialakítása csak az első lépés az ifjúság között végzett munka új formáinak megteremtésében. A kollégium önmagában nem lehet megoldás, emellett szükséges a munkás- és parasztfjúság nevelésének új formáit is kutatni.

László Imre, a Közgazdasági Egyetem rektorhelyettese bejelentette, hogy az egyetem három diákothtonát átszervezik kollégiummá.